

Бог всіх сироток сам принімає,
Ведє до себе в рідній край,
Вона сустріне свою мамусю
В святим чудовним тим краю.
Тепер вже більше нимає горя,
В раю чудовним сирота
А тільки радість свята, низемна,
У ніг Спасителя Христа.

Село Головище, Кобрин, Україна

№ 589

Тяжило в краю далеком
жит одиноком
в недуге тяжком
и в бреду.

Я годы молодые прожил,
слепой, иду,
ума и сердца не тревожу.
Мрак мою душу оковал
и ослепил мне ум и очи,
но я всегда и дни, и ночи,
о чем-то светлом тосковал.

Брест-Литовск, Україна

8. МОТИВЫ ИЗ ПРИЧИТАНИЙ

№ 563

Ty dumajesz, muj tatoczko, szczo ja tut panuju,
pryjydi, tato, podywujsa, jak ja tut beduju.
Ty dumajesz, muj tatoczko, szczo ja tut ne placzu –
za slozkamy za drybnymy ja stezeczky ne baczu.
Oh, tato, jak wyjdu ja na robotu
da ohlanusa – kruhom mene czuzyna,
da trudno mni stane i zaplazu hirko,
szczo odrekłasa od mene moja rodnia.
(Ты думаєшь, муй таточко, що я тут паную,
прийди, тато, подивуйся, як я тут бедую.
Ты думаєшь, муй таточко, що я тут не плачу –
за слёзками за дрыбными я стежечку не бачу.
Ох, тато, як выйду я на роботу,
да оглянуса – кругом мене чужина,
да трудно мни стане и заплацу гирко,
що одреклася од мене моя родня).

В деревню Любель, Пинск, Україна

№ 1186

Сонце сходить и заходит,
а моя головка из розумоньку зыходыть.
Встаю и лягаю,
твои слыдочки слезками заливаю,
а тыбе каждый дынечок споминаю и выглядаю.

Без указания отправителя (почтовое отделение Брест-Литовск). В Германскую Империю

№ 1116

Ах, зачем ті гори високі
весь закрили восток голубой,
ах, зачем сі страни дальокі
розлучилі, систричка, с тобой?

Деревня Посухив, Каменец-Подольск, Украина

№ 1099

Чорний ворон крачи, сидя на дорозі,
ой, чи дожидали, мамко, мене на різдво (рождество),
в гості на святий вечір пізенько на різдво!
Раненько десь плакали, мамко,
за мною жалібненько.

Деревня Посухив, Каменец-Подольск

№ 1082

Плач на чужбине

Не плачте, бабушка родная,
не сумели меня удержать,
дак не лейте горкие слезки,
а старайтесь быстрее забывать.
Думала я, век слеза не канет
из моих веселых глаз —
на чужой дальней сторонки
я поплакала не раз.

В деревню Оссовцы, Кобрин, Украина

№ 916

Jak ty teper proszywajisz,
jak ty mene dozydajesz,
jak ty spomynajesz?
A ja na czuzyni robliu szczyrneńko
i spomniu pro tebe hirkeńko.
Stanu podywliusa,
i hirko zazurusia.
(Як ты тепер проживаиш,
як ты мене дожыдаеш
як ты споминаеш?
А я на чужини роблю ширненько
и спомню про тебе гиркенько.
Стану подивлюся,
и гирко зажуруся).

В деревню Плотница, Пинск, Украина

Ой, як тіки ни плакать,
 коли сльозы самі лютяся без конця,
 що зараз наші молоді юні літа пропадають,
 що дома десь нас дожидають.
 Ой, заростут мабуть усі ті стежечки,
 де ми ходили,
 ни буде кому ходить по них,
 тільки одна ріднесенька мамочка
 буде гіркі сльозу проливать.
 Сидить вона сама, сумує
 і гірко сльози пролива:
 в сорок четвертым рік минає,
 дочки до дому ще нима.
 Нимаї и може і ни буде,
 може й на світі вже нима,
 мені ніхто не перикаже
 я буду ждять її щодня.
 На ранок встану – внонь журуся,
 куди ни гляну – скрізь одна,
 дівчата людські усі дома,
 моєї дочички нима.
 Ой, доню, доню моя мила,
 яка нишасная в мене ти!
 Зазнаєшь горя и досади
 підчас проклятої війни.
 А дочка теж усе сумує,
 нишасну долю проклина.
 Мені не думалось, не снилось
 у цій Германії бывать,
 в чужій далекій стороні
 з досаду сльозы проливать,
 Куди ни піду і ни гляну
 скрізь гори, ліс і вартові,
 нас не випускають із неволі
 в чужій далекій стороні.
 Рано рано вартові
 на роботу нас видуть,
 на сніданок рано в ранці
 кружку кофе нам дають.
 Всіх одна є в нас думка:
 Коли прийде та пора,
 що всі будим на Україні,
 побачить мама нас рідна.

Из одного лагеря восточных рабочих в другой

A wasza doczka siedit, da wsio sumuje,
 hirki ślozy proliwaje

вона днями і ночамы,
 нещасну долу проклинає:
 Мамышу-мамо moja rydna,
 на щczo на śwyt mynia narodyła,
 на щczo на śwyt pustыła,
 на hore-muku wydała.
 Mnie nie śnyłoś, nie zdawалоś,
 w etoj Hermaniyyi bywaty,
 etom dalekum czużym kraju
 hirki śłyzo proliwaty...
 A w rano-wrancy na robotu wartowyje nas ženuty,
 na śnidanko stakan czaju podajut,
 oi, w nas usich odna dumka:
 koli nastane wże etoj czas,
 koli zobaczyti, rudnaja mamоnka,
 na Wkrajinońcy was.
 (A ваша дочка сидит, да всё сумує
 гирки слезы проливає
 вона днями и ночами,
 нещасну долю проклинає:
 Мамусю-мамо моя родна,
 на що на свет мыня народила,
 на що на свет пустила,
 на горе-муку wydała?
 Мне не снилось, не здавалось
 в этой Германии быватьи,
 этом далеком чужым краю
 гирки слёзы проливати...
 A в рано-вранцы на работу вартовые нас женути,
 на снаданко стакан чаю подають,
 ой, в нас усих одна думка:
 коли настане вже этой час,
 коли zobachyte, рудная мамонька,
 на Вкраиноньцы вас).

В Столин, Украина

№ 497

Не була я дома як ньенька вмерала (когда мать умирала),
 спасіба сусіді, що переказала.
 Як би була бігла, той може була ньеньку живу ю застала.
 Прибігла до двору: майстри стружать,
 убігла у хату, стала на парозі,
 забилося серце, полилися слъози,
 підійшла до мамки, китайку одюрила, тай заголосила
 ой, ой, мама ти, мамо, кому доручила?
 Чи дядьку, чи тітці,
 чи розовій квітці?
 Дядьку я не нужна, тьотя, скаже: гляне.
 А розова квітка від сонця совяне.
 Лігала зозуля попід небесами,
 плакала серітка (сиротка) дрібними слъозами.

Ой, ти, ой, мама, мама, де вась узяти,
чи з воску зліпити, чи намалювати?
Приїхали малярі
із чужої сторони.
Змалювали личко, змалювали брови,
та не змалювали тихої розмови!
Из одного лагеря в другой

№ 1322

Когда мене брали, то твоя матка
приходила к нам у хату,
голосила и приказывала мне:
Да дочичка ты моя роднинькая,
да дочичка, ты моя родиминькая,
да может ты увидиш мою дочичку,
да может ты увидиш маю роднинькую,
да подойди ты к ей близинка,
да где та она там гарюет?
Из одного лагеря в другой

№ 1289

Виют витри буйненькіе,
Пишу листи дорогенькіе,
Я букву малую родной своей мамуни:
Ой, деж та мамуна, що нас
ой, деж тыйе доглядала?
Ой, деж тыйе руки, що мини покривали?
Ой, колиш тие ножки будут мне йисти носить?
коли ш тыйе губки будуть до мене говорить?
Ой, Боже мой, Боже мой, вже тыйе
Тыйе стежечки позаростали,
Куды мы, мамуну, из Вами ходили!
Деж тыйе следочки, що за нами ходили,
ой, деж тыйе руки, що меня рано не будили?
В Пинск, Украина

9. ПЕРЕСКАЗЫ СНОВ И ПРОРОЧЕСТВА¹

9.1. СНЫ

№ 388 Потеря зубов

Отправительнице письма привиделся дурной сон, что у нее выпали два зуба. [В России широко распространено поверье, что потеря зубов во сне предвещает потерю родственника (если видишь кровь) или близкого друга (если крови нет).]

В деревню Вербка, Каменец-Подольск, Украина

¹ Тексты этого раздела, как и большинство текстов «круговых писем», записаны собирателем коллекции только по-немецки и даны здесь в переводе Б.Е.Чистовой.